

"Fra Jobsøger til Jobskaber"

Afklaringsforløb for offentligt forsørgede, der overvejer at starte selvstændig virksomhed

1. Indledning

VIBORGegnens Erhvervsråd har i mange år haft fokus på den lokale iværksætterindsats. I 2013 gennemførtes ca. 200 vejledninger, der førte til oprettelse af 109 nye CVR-numre. Erhvervskontoret gennemførte 24 kurser og temaarrangementer der blev besøgt af iværksættere så langt væk som fra Esbjerg og Sæby.

Siden 2011 har VIBORGegnens Erhvervsråd arbejdet sammen med Viborg Kommunes Jobcenter om information og rådgivning for ledige, der overvejer at starte selvstændig virksomhed.

Samarbejdet blev i december 2014 udvidet med et forsøgs-forløb rettet mod ledige, der har brug for fortsat rådgivning i forhold til at få eget CVR-nummer.

Vi ønsker at fortsætte og dette samarbejde via en udvidet indsats rettet mod en bredere gruppe af deltagere på offentlig forsørgelse, herunder også unge.

En sådan indsats vil kunne bidrage til at understøtte erhvervsudvikling gennem iværksættere, der starter nye virksomheder.

2. Baggrund

Byrådet godkendte d. 19. juni 2013 sag nr. 5 frikommuneforsøget, hvor Jobcentret har fået mulighed for at betale for en indsats efter, at de ledige er startet som selvstændige. Formålet med forsøget er at støtte de nystartede selvstændige for at forebygge, at virksomhederne hurtigt lukker igen.

Efter godkendelsen blev der lavet aftale med VIBORGegnens Erhvervsråd om at forestå støtten enten gennem egne konsulenter eller via køb af ekstern bistand målrettet den enkeltes behov.

Det viste sig imidlertid, at der ikke var ledige, der lige var startet op som selvstændige og dermed i målgruppen for indsatsen.

Jobcentret valgte derfor i samarbejde med a-kasserne at tilbyde et afklaringsforløb (kaldet "Fra jobsøger til jobskaber") under aktiveringsrammen for nogle ledige, der gik med overvejelser om at starte som selvstændig – men uden at de hver især var helt klar på beslutningen.

Der blev i 2014 gennemført 2 forløb.

Det første startede i januar 2014 med 7 deltagere, og førte til fine resultater. Alle 7 deltagere gennemførte, 4 ud af de 7 lykkedes at starte egen virksomhed og 2 blev afklaret med at det skulle de i hvert fald ikke og fik lagt en ny handlingsplan.

I november 2014 startede endnu et forløb med 6 deltagere. Forløbet afsluttes ultimo februar 2015.

Vi forventer lige så positive resultater som af forløb 1. En af deltagerne er allerede startet som mobil frisør med eget CVR-nummer og vi forventer at yderligere 3-4 vil lykkes med virksomhedsopstart.

3. Erfaringer fra andre lignende indsatser:

Undervejs i forløbet blev der indhentet inspiration og viden fra lignende forløb i regionen:

Erfaringer fra Aarhus

Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune har siden 2010 sammen med Socialt Udviklingscenter SUS gennemført et individuelt rådgivnings- og udviklingsforløb, der hjælper kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister og sygedagpengemodtagere i gang med selvstændig virksomhed ved at give dem viden og færdigheder indenfor virksomhedsopstart og -drift

"Fra Jobsøger til Jobskaber"

Afklaringsforløb for offentligt forsørgede, der overvejer at starte selvstændig virksomhed

Forløbet på 6 måneder bestod af en række workshops indenfor markedsføring, regnskab etc. kombineret med en løbende individuel vejledning. Det blev afsluttet med et internatseminar, hvor deltagerenes ideer (forretningsplaner) blev fremlagt. Aarhus kommune har besluttet at tilbyde et mikrolån jf. revalideringslovgivningen til nogle af deltagerne ud fra en vurdering af forretningsplanerne.

Der er internt i Beskæftigelsesforvaltningen brugt meget tid på at få vejledere og konsulenter til at rekruttere de rette deltagere. De har bl.a. brugt følgende spørgsmål til at identificere potentielle re: *"Kommer du let til at kede dig? Har du svært ved at lade dig kommandere rundt af en chef? Har du et eller andet som du brænder helt vidt for? Så er du måske deltager!"*

Erfaringer fra Silkeborg

Jobcentret Silkeborg har primo 2014 udviklet et forløb for ledige med planer om at blive iværksættere og efterfølgende indledt samarbejde med ErhvervSilkeborg om gennemførelse.

Forløbet består af sparring og rådgivning v. business coach samt regelmæssige møder med ekstern mentor(en af Erhvervsrådets erfarne virksomhedsledere). I løbet af 1. halvår 2014 har 25 deltagere gennemført forløbet. Forløbet var oprindeligt målrettet forsikrede ledige, men der blev undervejs optaget både førtidspensionister, revaliderende og sygedagpengemodtagere.

Anbefalinger fra forløbene:

- **Målrettet rekruttering:**
Erfaringerne både fra Aarhus og Silkeborg viser, at en væsentlig del af visiteringen til forløbet sker via konsulenter og rådgivere både på Jobcenter og A-kasser. Det er derfor vigtigt, at de har forståelse for forløbets muligheder og "har det i baghovedet" for at kunne identificere og henvise potentielle deltagere.
- **Forløbet:**
Det anbefales at afslutte forløbet med en "statuscamp" som i Aarhus og Silkeborg, hvor deltagerne får feed back på deres ide og kan vælge at stige af. Det er vigtigt fortsat at støtte de deltagere, der har potentialer og vil arbejde videre med deres forretningsplan.
- **Selvstændigt ansvar:**
Formen med et selvstændigt ansvar koblet samme med et arbejdsfællesskab i en deltagergruppe" er vigtig for succes. Det giver en effektiv ramme omkring informationsformidling, og gode muligheder for gensidig motivation og "sidemandsoplæring" blandt deltagerne.

4. Ansøgning om nyt forløb

a. Mål

Formålet med initiativet "Fra jobsøger til jobskaber" er at øge lediges muligheder for selv at skabe deres nye fremtidige job - enten som lønmodtager eller via selvstændig virksomhed

b. Målgruppe

Erfaringerne fra Aarhus og Silkeborg viser, at forsørgelsesgrundlaget ikke er så vigtigt som deltagerne motivation, så forløbet er både åbent for forsikrede ledige, og deltagere på kontanthjælp, sygedagpenge, og førtidspension mv. Forløbet vil også være et interessant tilbud til (kreative) unge med iværksætterambitioner.

"Fra Jobsøger til Jobskaber"

Afklaringsforløb for offentligt forsørgede, der overvejer at starte selvstændig virksomhed

For at sikre de bedste betingelser for netværksdannelse og kollegial sparring mellem projektdeltagere og erhvervskontorets øvrige iværksættere er det dog vigtigt, at forløbet er et frivilligt tilbud, som deltagerne selv vælger, fordi de har en konkret plan om at undersøge mulighederne for at starte selvstændig virksomhed.

c. Organisering

Ansøger og ansvarlig for gennemførelse er VIBORGegnens Erhvervsråd

Til forløbet knyttes en følgegruppe med repræsentation for Jobcenter Viborg samt en række lokale A-kasser - Dansk Metal, AC/DJØF og LO som samlet repræsentant for de tilknyttede a-kasser. Gruppen har til opgave at følge forløbet og formidle mest mulig information for derved at sikre det bredest mulige visitationsgrundlag

d. Indhold:

12 ugers arbejdsfællesskab med tilknyttet vejleder

I umiddelbar tilknytning til erhvervskontoret - i et rent "erhvervsmiljø" – etableres et fælles kontormiljø, der danner ramme om deltagerne arbejde med hver deres individuelle forretningsplaner.

Der er ikke tale om et kursus, men et arbejdsfællesskab, hvor den enkelte deltager får hjælp, men grundlæggende selv er ansvarlig for udbytte. Deltagerne mødes fra start af med holdningen *"Hvis vi skal tro på, at du om relativt få uger vil være i stand til at drive din egen virksomhed, så må vi kunne forvente at du selv tager ansvar for dit fremmøde og udbytte af forløbet"*.

Deltagerne har fri adgang til erhvervskontorets servicekontor, frokoststue etc. og bliver derved del af det fælles miljø på kontoret.

37 timer om ugen arbejdes med egen forretningsplan med udgangspunkt i Alexander Osterwalders "Business Canvas Model", der meget overskueligt visualiserer de enkelt elementer, som en forretningsplan skal forholde sig til. Der arbejdes med planen igennem hele perioden, hvor den gradvist udfyldes/revideres.

Forløbet ledes af en erfaren iværksættervejleder, der fungerer som gennemgående sparringspartner og vejleder for deltagerne. Til inkubationsmiljøet er derudover knyttet en række interne og eksterne rådgivere (erhvervskontorets øvrige fagpersonale, revisorer, finansierings-eksperter, jurister, markedsføringsrådgivere etc.) som deltageren kan trække på ud fra en "klippe-korts-ordning".

Hver deltager tilrettelægger sammen med vejlederen sit individuelle forløb med udgangspunkt i forretningsplanen, men derudover rummer forløbet en række fælles læringsforløb omkring f.eks. regnskab, markedsføring, netværksarrangementer mv.

Derudover arbejdes der målrettet med inspiration og coaching, fælles inspirationsarrangementer (ekskursioner til andre inkubationsmiljøer, virksomhedsbesøgs etc.) og individuelt igennem tilknyttede mentorvirksomheder med fagviden inden for relevante fagområder

Sidst i forløbet gøres forretningsplan/fremtidsplan klar til at kunne fremlægges på et afsluttende statuscamp.

Statuscamp - internat

Fokus på personlige kompetencer som iværksætter samt pitch af forretningsplan - feedback på plan og videre perspektiver fra vejleder samt ekstern rådgiver.

Drøftelse af videre perspektiver:

1. som lønmodtager (rådgivning v. Jobcenter/A-kasser)
2. Som selvstændig, hvis forretningsplanen vurderes til at være realistisk. (Drøftelse af finansiering med investorer, business coaches mv.)

Frikommuneforsøg - opfølgingsforløb

"Fra Jobsøger til Jobskaber"

Afklaringsforløb for offentligt forsørgede, der overvejer at starte selvstændig virksomhed

Deltagere kan evt. fortsætte på eksisterende "Individuelt iværksætterforløb efter etablering" når de har fået eget CVR-nummer.

Forløbet består af 3 måneders "starthjælp" som eksternt tilknyttet under vejledning af forløbet.

Indhold:

- Primær aktivitet er arbejde med egen virksomhed på egen adresse.
- Matchning med en personlig business coach, der har netop de kompetencer, som deltageren har brug for (markedsføring, regnskab, teknisk viden etc.)
- Regelmæssige møder med business coach, og kommer derudover fortsat på holdet og modtager vejledning og rådgivning.

e. Rekrutteringsgrundlag:

Rekrutteringsgrundlaget har været diskuteret i forløbets følgegruppe - bl.a. med inspiration fra de øvrige byer. Konklusionen blev, at der - ikke mindst med rekruttering af en bredere deltagerkreds med flere forskellige forsørgelsesgrundlag - er en potentiel deltagerkreds i Viborg Kommune.

Der har i efteråret 2014 været afholdt et informationsmøde for vejledere og konsulenter på jobcentret, hvor op imod 60 medarbejdere tog rigtig godt imod ideen.

Iværksættermiljøet "Arsenalet" viser, at der er en stor gruppe unge kreative ildsjæle med iværksætterambitioner. På baggrund heraf forventer vi at kunne hjælpe andre (kreative) unge fra offentlig forsørgelse over i egen virksomhed.

De faglige organisationer i følgegruppen har ligeledes undersøgt deltagergrundlag og vi har fået bekræftelser fra en række A-kasser/organisationer på, at de har deltagere blandt deres medlemmer.

Vi vurderer på den baggrund, at der i 2015 i hvert fald vil være 20 potentielle deltager til forløbet.

f. Forventede resultater:

Det er klart vanskeligt at vurdere effekten af en hidtil uprøvet indsats i forhold til en målgruppe, der er meget bredt defineret

Resultaterne fra de øvrige byer virker dog meget positive:

- I Aarhus startede 12 borgere på det seneste forløb, hvoraf 11 endte med at starte som selvstændige og få et lån. Ud af dem forsørger 7/8 stadig sig selv, en har fået lønarbejde, 1 har måttet lukke sin virksomhed for at få supplerende dagpenge og 2 har deltidsarbejde ved siden af virksomheden. I hele projektperioden har 31 personer modtaget mikrolån og samtlige afdrager på lånet.
- I Silkeborg starter 70 % som selvstændige efter endt forløb.
- I de to forløb i Viborg forventer vi at 8 ud af 13 deltagere, dvs. at ca. 60 % er/kommer i gang med egen virksomhed.

Vi forventer ikke det helt store deltagertal på forløbene, men anser det for vigtigt at have et tilbud, der ikke afskærer den relativt store gruppe af borger på offentlig forsørgelse fra mulighederne for at realisere drømmen om selvstændig virksomhed.

Endelig viser erfaringer fra de andre byer, at forløbets form har en meget vigtig effekt i form af afklaring. Forløbet gør deltageren ansvarlig for egen succes og giver derved ejerskab og motivation og selverkendelse - uanset om man vælger at gå videre med sin plan om selvstændig virksomhed eller om man vælger en lønmodtager-fremtid.

g. Budget:

12 ugers afklarings- og udviklingsforløb

Prisoverslag v 10 deltagere

samlet Pr delt.

1. Indledende screening og afklaring

2 timer pr deltager à 700 kr.

"Fra Jobsøger til Jobskaber"

Afklaringsforløb for offentligt forsørgede, der overvejer at starte selvstændig virksomhed

14.000 1.400

2. Arbejdsfællesskab - åbent inkubatormiljø

Kontorfællesskab på erhvervskontoret 1.000 kr. pr. pers./md.

30.000 3.000

3. Løbende vejledning

Fast coach 1.5 t/uge/delt a 700 kr

126.000 12.600

4. Kurser

"Kom godt i gang" - 5 aftener à 3 timer fast pris 800/delt

8.000 800

5. eksterne oplæg

6 oplæg a a 4 timer a 500 kr

12.000 1.200

Ekskursioner. Materialer mv 1000/deltager

10.000 1.000

Statuscamp

Processstøttet internatseminar, hvor deltageren præsenterer fremtidsplaner ("Spring-board")

1. Ophold forplejning 10 delt

20.000 2.000

2. Procescoach

20.000 2.000

3. Honorar t eksterne eksperter 5 x 3 t x 500 kr.

7.500 750

Fase 1 samlet

247.500 24.750

Pris pr deltageruge:

2.063

12 ugers frikommuneforsøg - opfølgingsforløb

12 ugers opstatstøtte for deltagerne, der vælger at gå videre med start af egen virksomhed. forudsætning for deltagelse er eget CVR-nummer - finansiering via frikommune-ordning

1. Løbende vejledning fra business coach

Vejleder/koordinator 6t/uge a 700 samlet for hele holdet

50.400 5.040

3. Mentorstøtte

Coaching fra Erhvervskontoret/ ekstern fagmentor 2 t /2. uge a 500 kr/delt

60.000 6.000

Fase 2 samlet

110.400 11.040

Pris pr deltageruge:

920

Samlet pris for hele forløbet

357.900 35.790

Gennemsnitlig ugepris for hele forløbet:

1.491

Budgetkommentar:

"Fra Jobsøger til Jobskaber"

Afklaringsforløb for offentligt forsørgede, der overvejer at starte selvstændig virksomhed

Det indledende afklaringsforløb er opbygget med en mere massiv støtte i form af arbejdsfællesskab, oplæg, intensiv vejledning og statuscamp, og ugeprisen er følgelig højere end i opfølgningsforløbet, der bygger på en mere ekstensiv støtte via mentorer. De to forløb skal dog ses i sammenhæng, og den samlede ugepris er 1491 kr. pr uge.

Den 10-2-2015

Svend Aage Møller og Erik Sønderby

VIBORGegnens Erhvervsråd